

# H205 Vildblommor<sup>1,2,3</sup>

2026-06-16

**Sven Erik Mattsson**

## Inledning

Häftet H205 Vildblommor är ett häfte som klassificeras efter omslaget. Om man skiljer på längd på omslag (A eller B) och tryckets längd så finns det 5 varianter: Aa, Ab, Ac, Bd och Be. Se tabell 1.

**Tabell 1:** Huvudtyper av H205.

Omslag	Format	x [mm]	y [mm]
Aa	85*63	152	157
b		149–150	157–158.5
c		149–150	154–155
Bd	80*63	152	151–152
e		152	149–150.5

Det har använts tre uppsättningar ytterklichéer och två uppsättningar innerklichéer. Om man också tar hänsyn till klichétyp så finns det 11 olika omslagsvarianter. Det som gör dessa intressanta är deras starka koppling till tryckserier. I denna artikel ges en detaljerad bild av de olika tryckserierna och de tillhörande kontrollnummerserierna. Kännetecken på inlagorna från nedre cylinderhalvan ges.

## Färgkortet

Postverkets frimärkstryckeri förde något som de kallade *färgkort* för att notera färgåtgång. På tryckpressen fanns ett cylinderräkneverk som räknade antalet varv som tryckcylindern roterat. För en tryckserie, TS, noterades startvärde och slutvärde. Skillnaden mellan ”Till nr” och ”Från nr” ger ”Summa”, som är antalet varv som tryckcylindern roterat. Se tabell 2.

**Tabell 2:** Sammanställning av information från färgkortet för H205.

TS	Datum	Cylinderräkneverk			Antal kn
		Från nr	Till nr	Summa	
1	680507	714 400	768 400	54 000	64 800
2	680513	768 400	793 000	24 600	29 520
3	681010	460 000	484 000	24 000	28 800
4	681127	757 500	788 250	30 750	36 900
5	690606	024 117	034 730	10 613	12 756
6	691110	679 200	700 000	20 800	24 900

<sup>1</sup> Publicerad i Häftessamlaren, Nummer 4 (100), dec 2002.

<sup>2</sup> 2012-11-29 Reviderat artikeln, speciellt med avseende på funna kn. Den största nyheten är att H205Bd finns med hela kn i kombination med cyls vid kn 92-tusen.

<sup>3</sup> 2015-01-21: TS 3 nya kn-tusental och för TS 4 RT + kn 65-tusen.

2016-02-19: Ny övre gräns med kn 90775 för TS 5 H205Bd med delat kn.

2020-05-25: Nya kn-tusental för TS 1–2 och TS 3.

2024-01-10: Uppdaterade kn-tusental för TS 4 och TS 5.

2026-06-15: Nya kn-tusental för TS 1–6. Kn-tusental för klichétyp 1~6

Eftersom tryckcylindern hade 2x12 inlagor per varv så får man antalet häften genom att multiplicera ”Summa” med 24. Då vi kommer att arbeta med kn, så har vi istället räknat om till antal kn. Kn trycktes på vart 10:e häfte från nedre delen av cylindern. Antalet kn får man alltså genom att multiplicera ”Summa” med 1.2. Tyvärr bokförde tryckeriet inte kn.

Utgivningsdag var 680604. TS 3–6 har tryckts efter utgivningsdagen. På utgivningsdagen kunde det bara finnas häften med inlagor från TS 1 eller 2. Notera att TS 1 och 2 har tryckts i en följd. Vi har inte hittat någon skarp gräns mellan dessa, så de behandlas gemensamt.

## Omslagsklichéer

Tre uppsättningar ytterklichéer och två uppsättningar innerklichéer har identifierats. Deras kännetecken finns beskrivna allra sist i artikeln. I tabell 3 finns en sammanställning av vilka kombinationer av längd på omslaget och klichétyper som hittats för de olika tryckserierna.

**Tabell 3:** Förekomst av klichétyper och RT i olika TS.

TS	Omslag	Klichétyp	RT	
			typ	e [mm]
1–2	Aa	1 ~ 1	6 x 2.5	32–37
		1 ~ 5	8 x 2	22
	Ab	11 ~ 11	6 x 2.5	25
		1 ~ 11	6 x 2.5	24–27
Ac	1 ~ 1	6 x 2.5	27–34	
3–4	Aa	1 ~ 7	6 x 2.5	25–30
4	Aa	21 ~ 1	6 x 2.5	26–30
	Be	21 ~ 5	8 x 2	40–41
5	Bd	1 ~ 7	6 x 2.5	27–29
6	Be	21 ~ 1	8 x 2	28–31
		1 ~ 7	8 x 2	28–30

Man kan genom att studera omslaget avgöra om ett häfte tillhör TS 1–2, 3–4, 5 eller 6. Eftersom TS 3 och 4 ligger nära varandra i tiden, så är det inte anmärkningsvärt att de har liknande omslag.

Ytterklichéerna 1–7 är vanligast och förekommer på Aa, Ab, Ac och Bd. Innerklichéerna 1–7 förekommer på Aa, Ac, Bd och Be. Klichéerna 1, 2, 4 och 6 har gemensamma kännetecken för alla fyra omslagstyperna. Kliché 3 och 5 har inga signifikanta prickar på Bd och Be. Kliché 7 har andra kännetecken på Bd och Be än på Aa och Ac. Omslag Ab har en egen uppsättning innerklichéer som betecknats med 11–17.

Klichétypen Aa 1~5 är mycket ovanlig; Har hittat ett par neutrala häften och ett häfte med delat kn +3. Den hör ihop med det på H205A sällsynta RT 8x2. Detta RT måste vara ett av de mest ovanliga; känner till 3 st. Det är bra att detta sällsynta RT har en egen klichétyp, eftersom det försvårar förfalskning.

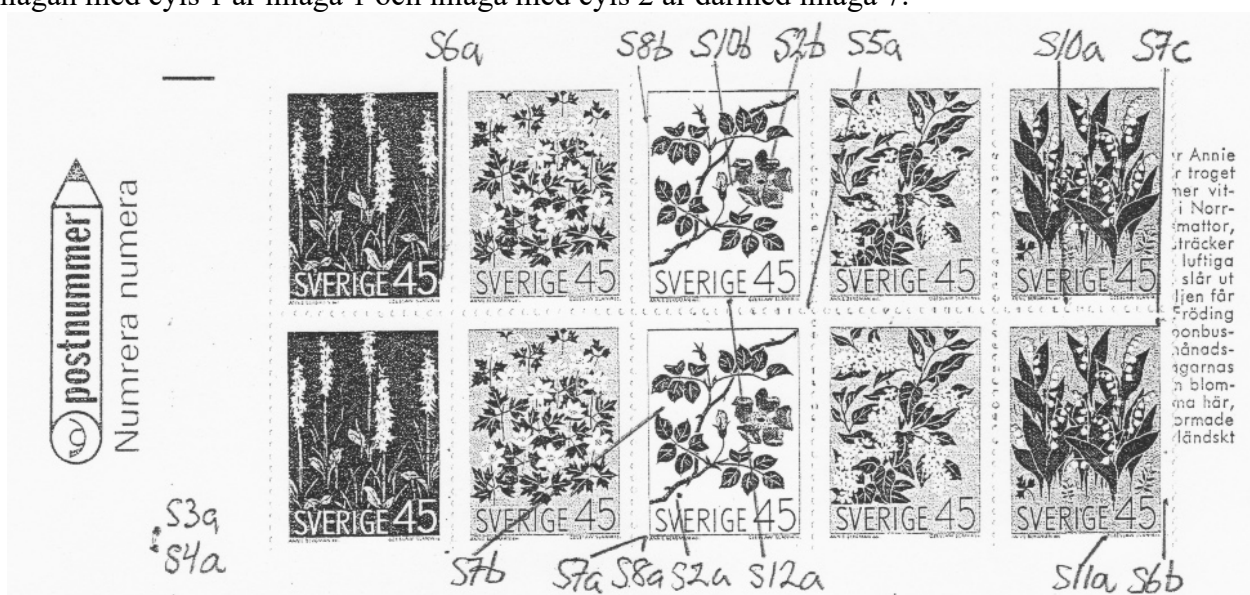
Ytterklichéerna 11–17 har hittats på Ab i få exemplar och med delat kn 0.5/4.5 vid kn 76–77 och 98-tusen.

Omslag Bd har normalt klichétyp 1~7 och RT 6x2.5 medan omslag Be normalt har klichétyp 21~1 eller 21~5 och RT 8x2. Det finns en ovanlig variant av Be som har klichétyp 1~7 och RT 8x2. Den finns med helt kn 92–93 och 96–97-tusen.

## Inlagor

Inlagor från övre och undre halvan (den med cylindersiffror och kontrollnummer) skiljs lätt åt. På inlagor från övre cylinderhalvan är tredje paret (rosfrimärkena) centralt placerat; avståndet till frimärksbilderna är 4,1 mm på båda sidorna. På inlagor från undre cylinderhalvan är rosfrimärkena förskjutna åt höger; avståndet till vitsippsmärkena är 4,5 mm medan det är 3,6 mm till syrenmärkena.

Skador för inlagor från nedre cylinderhalvan finns beskrivna i figur 1. Inlagorna har numrerats så att inlagan med cyls 1 är inlaga 1 och inlaga med cyls 2 är därmed inlaga 7.



Inl	Skada	Frimärke	Skadans position på frimärket
2	S2a	nedre ros	punkt 2.5 mm över högerdel av V i Sverige
	S2b	övre ros	rött streck mellans rosens 2 nedersta kronblad
3	S3a	IR	punkt 3 mm övre nedre regm, 17 mm från bild
4	S4a	IR	punkt 1.3 mm över nedre regm, 17 mm från bild
5	S5a	övre ros	punkt 2 mm diagonalt från nedre högra hörnet
6	S6a	övre nattviol	0.6 mm långt streck utifrån höger ram vid 45
	S6b	nedre liljekonvalj	punkt 0.7 mm höger och 4.0 mm nedifrån
7	S7a	nedre ros	kraftig punkt vid nedre vänstra hörnet
	S7b	nedre ros	punkt över mitten på nedersta vänstra kvistens yttersta blad
	S7c	nedre liljekonvalj	punkt 1 mm över övre högra hörnet
8	S8a	nedre ros	punkt 0.5 mm snett från nedre vänstra hörnet
	S8b	övre ros	punkt i vänster ram, 3.1 mm uppifrån
10	S10a	övre liljekonvalj	punkt 0.5 mm efter "Annie Bergman del."
	S10b	övre ros	svag röd punkt mellan knopp och ros, 8.2 mm från höger
11	S11a	nedre liljekonvalj	punkt 0.6 mm före CZESLAW
12	S12a	övre ros	svag punkt under G i SVERIGE

Figur 1: Cylinderskador på nedre cylinderhalvan.

Det finns ofta andrahandstryck på IR i form av gröna streck. Liknande andrahandstryck förekommer också rikligt på frimärkena. De är lätta att se på rosfrimärkena. Dessa andrahandstryck är förvillande när man letar efter cylinderskador. Speciellt varnas för att det kan finnas sådana prickar i närheten av S10a. Om man tror att en inlaga har S10a så är det viktigt att kontrollera om S10b finns. Den är liten, men syns bra med lupp. Om den inte S10b finns så är troligen det man misstänkte vara S10a bara ett andrahandstryck.

Vissa skador finns från början medan andra uppkommit efter hand. Detta diskuteras i nästa avsnitt.

I de flesta fall är det inte svårt att avgöra om det yttersta paret är skuret (T1) eller rivet (T2). Det finns dock en del gränsfall. Till exempel vid delat kn 2/3, där det normalt är T1, så finns det häften H205Ac vid 33-tusen där yttersta tänderna är jämna men lite fransiga. Jag betraktar det som skuren tandning, där kniven varit slö.

## Tryckserier

I tabell 3 ovan finns en sammanställning av vilka omslag som förekommer i de olika tryckserierna. I tabell 4 anges vilka kn som de har.

**Tabell 4:** Kn för de olika tryckserierna.

TS	Lägsta och högsta kända kn	Kn:s position		Antal kn	Räkne- verks kn
		delning	från bild		
1–2	63927–98926	1/4.0.5/4.5, 00000.	5–6	97 401	94 320
	99859–61327	2/3, 2.5/2.5	5–6		
3	40345–70355	000.00	5–6	30 100	28 800
4	02586–40004	0QQ.00	6–7	37 419	36 900
5	77***–90775	2/3	4–5	12 776	12 756
6	92641–16207	0.0.000	4–5	23 586	24 900

De två sista kolumnerna i tabell 4 visar bra överensstämmelse mellan funna kn och upplaga enligt färgkortet. Erfarenheter indikerar att antalet kn kan vara 5–10% större än vad färgkortet indikerar. Detta kan bero på att papper körts genom pressen utan att tryckcylindrarna roterat. Det är troligt att gränserna på kn kan ökas något tusental till och då speciellt för TS 5 och 6.

Kn för TS 1–2 fordrar en förklaring. TS 1 motsvarar 64 800 kn och delat kn 2/3 finns från 99–61 tusen. TS 2 motsvarar 29 520 kn och delat kn 1/4 finns från 64–98 tusen. Följaktligen trodde jag länge att tryck- och kn-serierna hängde ihop på detta sätt. Men så är inte fallet. För det första så finns det cylinderskador som motsäger det. Skador som uppkommer under gång kan användas för att fastlägga ordningen mellan olika kn-serier och därmed hur de kopplas till tryckserierna. Vi antar att en inlaga utan cylinderskada tryckts före en med cylinderskada. Skadorna S2b, S5a, S6a, S7a, S8a, S10a, S10b och S12a finns i alla häften med respektive inlaga, medan skadorna S2a, S6b, S7b, S7c, S8b och S11a endast finns i en del av upplagan.

Studier av många FDC har påvisat inlagor med alla skador utom S2a, S6b, S7b, S7c, S8b och S11a. Observera att inlagorna 6, 7, 8 och 11 har skador som gör att de kan identifieras lösa, men skadorna S3a och S4a finns på IR, så de kan inte hittas på FDC.

**Tabell 5:** Skadornas uppkomst.

Skada	Kn-serie						
	Aa, b kn 1/4 63–98	Aa, b, c kn 2/3 99–61	Aa helt kn 40–70	Aa helt kn 02–17	Aa, Be helt kn 19–40	Bd kn 2/3 77–88	Be helt kn 92–16
S3a	-	35–55	x	x		x	
S7b	-	10–12	x	x		x	
S7c	-	22–23	x	x		x	
S11a	-	-	-	x		x	
S2a	-	51–55			x	x	x
S4a	-	-			x	x	x
S6b	-	20–22			x	x	x
S8b	-	-			x	x	x

Skadorna S2a, S3a, S4a, S6b, S7b, S7c, S8b och S11a finns inte på inlagor med delat kn 1/4 och kn 65–98-tusen. Skadorna S2a, S3a, S6b, S7b och S7c finns inte i på inlagor i början av serien med delat kn 2/3 och kn 99–61-tusen, utan de dyker upp vid olika ställen i serien, så att i slutet förekommer alla dessa skador. Skadorna S4a, S8b och S11a finns inte i dessa serier.

Vid hela kn finns det endast kn i inlagor med udda nummer eller i inlagor med jämna nummer. Detta är förklaringen till de ommarkerade delarna i tabellen. För H205 Be har jag två cylindervärv vid kn 36264–32266 och i denna svit finns alla cylinderskadorna. För H205 Be har jag också ett cylindervärv vid kn 96691–96662 där man hittar alla ovanstående klichéskador.

Ett annat indicium ger färgkortet för H 206 Lunds Universitet. Det visar att H 206 TS 1, som har kända kn 15–62-tusen trycktes omedelbart före TS 1 för H205. Detta passar bra med att TS 1 för H205 börjar med 65-tusen.

**Tabell 6:** De första tryckserierna för H205 och H206.

Häfte	Datum	Cylinderräkneverk			Antal inlagor	Kn	
		Från nr	Till nr	Summa			
H206	680502	677 000	714 400	37 400	2× 448 800	14056–62133	2× 480 670
H205	680507	714 400	768 400	54 800	2× 648 000	63027–	
H205	680513	768 400	793 000	24 600	2× 295 200	–61327	2× 997 401

## Kn-rester

I tabell 7 illustreras hur kn sitter i de olika tryckserierna. Siffrorna visar också vad kn har för rest vid division med 6 i de olika inlagorna. Vad man normalt avser med rest för en kn-serie har markerats med fetstil i tabellen. Om man håller inhäftningsremsan nedåt så att kn blir rättvänt så ökar inlagenumret åt vänster. Det är därför inlagorna förekommer ”baklänges” i tabellen. För serier med delade kn så förekommer kn på alla inlagor. Vid helt kn finns det bara kn på hälften av inlagorna. Om det finns kombinationer med cyls, så finns det bara kn i inlagor med udda nummer och vice versa om det inte finns kombinationer med cyls förekommer kn bara i inlagor med jämna nummer.

Normalt anger man resten för kn vid cyls 1 (inlaga 1) som rest för en serie. Därför har inlaga 1 och dess rester markerats med fet stil i tabell 5. För TS 1-2, så har kn-serien 65028–98926 rest 4. Om det

inte finns kombination cyls och kn så brukar man ange rest för inlaga 2. I dessa fall har rest för inlaga 2 markerats med fet stil. Hela kn utan kombination finns i senare delen av TS 4 och hela TS 6 förutom precis i början vid 92-tusen.

**Tabell 7:** Kn-rester för olika TS och inlagor.

TS	Kn	Inlaga												
		12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	12
1-2	63927-98926			5		0		1		2		3		4
	99859-99999	4		5		0		1		2		3		
	00424-61327	0		1		2		3		4		5		
3	40345-70355		3		4		5		0		1		2	
4	02586-17738		3		4		5		0		1		2	
	18049-40004	2		3		4		5		0		1		2
5	77***-90775	0		1		2		3		4		5		
6	92621-92804		0		1		2		3		4		5	
	93140-99999	5		0		1		2		3		4		5
	00000-14908	1		2		3		4		5		0		1

## Kända kn-tusental

I förteckningen nedan över kända kn-tusental så är avståndet mellan kända kn i ett intervall högst 600 kn dvs. 6000 häften. Sannolikheten för att finns en annan variant i intervallet är alltså liten.

**TS 1-2:** delat kn 1/4, 0.5/4.5 eller helt 00000., 5-6 mm från bild, cyls på första delen av kn, **rest 4** vid c 1

AaT1 1~1 63, 64-65, 67, 69-70, 71, 73-74, 75

AaT1 1~1 83 87-88 92

AbT1 11~11 76-77 89 98

AbT1 1~11 77-80, 81-82 84-85 88-89 90-91 92-98

RT + kn på första halvan i Aa vid 64-65 och 73-tusen och i Ab vid 9\*-tusen och på andra halvan i Aa vid 67-tusen och i Ab vid 86-tusen.

**TS 1-2:** delat kn 2/3, 2.5/2.5, 5-6 mm från bild, cyls på andra delen av kn, **rest 3-5** vid cyls 1

AbT1 1~11 99-01, 02-06 08 15-16 17-18 21-22

AcT1 1~1 07 09-10, 11, 12, 14, 15 16-17 18, 19, 20-21

AcT1 1~1 22-23, 24-27, 28-30, 31, 32-35, 36, 37-38, 39, 40, 41-42 43, 46, 47

AcT1 1~6 42-43

AaT1 1~1 49, 50, 51-52, 54, 55, 56-57, 58, 59, 60-61

RT + kn på första halvan i Aa vid 51-tusen och i Ac 14-, 20- och 29-tusen och på andra halvan i Aa vid 50-tusen och i Ab vid 03-tusen.

**TS 3:** helt kn, 5–6 mm från bild, **rest 2** vid cyls 1

AaT1 1~7 40–42, 44, 45–49 49–52, 53–58 59–61, 62–63, 64  
AaT2 1~7 49 58–59 65  
AaT1 1~7 66–68, 69–70

RT + kn i Aa vid 56-, 60- och 63-tusen.

**TS 4:** helt kn, 6–7 mm från bild, **rest 2** vid cyls 1

AaT1 1~7 02 04–05 07 11, 12–14 17  
AaT2 1~7 03 06–07 08, 09–10 14–15, 16

Inga RT + kn är kända.

**TS 4:** helt kn, 6–7 mm från bild, utan kombinationer kn + cyls, **rest 1 vid inlaga 2**

AaT2 21~1 18, 19–22, 23–24  
BeT2 21~5 25–26, 27–29, 30–31, 32–40

RT + kn i Be vid 34–35 och 36–38-tusen.

**TS 5:** delat kn 2/3, 4–5 mm från bild, cyls på andra delen av kn, **rest 5** vid cyls 1

BdT2 1~7 77–78, 79–80, 82–84, 85–87, 88, 89, 90

RT + kn på första halvan i Bd vid 77-tusen och på andra halvan i Bd vid 83, 86-, och 88-tusen.

**TS 6:** helt kn, 4–5 mm från bild, **rest 5** vid cyls 1

BeT2 1~7 92

**TS 6:** helt kn, 4–5 mm från bild, utan kombinationer kn + cyls, **rest 4→0 vid inlaga 2**

BeT2 1~7 93 96–97  
BeT2 21~1 93–94, 95–96 97–98, 01, 02, 04, 13–14, 16

RT + kn i Be vid 93–94-, och 04-tusen.

### **Efterskrift**

Uppgifterna i denna artikel bygger på min och Alex Carlssons samlingar. Jag vill ta tillfället i akt att tacka Alex Carlsson för hans entusiasm och stora förmåga att hitta kännetecken på inlagor. Jag är mycket intresserad av kommentarer. Rapporter om nya kn-tusental är välkomna. Kontakta Sven Erik Mattsson, E-post [SvenErik.B.Mattsson@gmail.com](mailto:SvenErik.B.Mattsson@gmail.com)

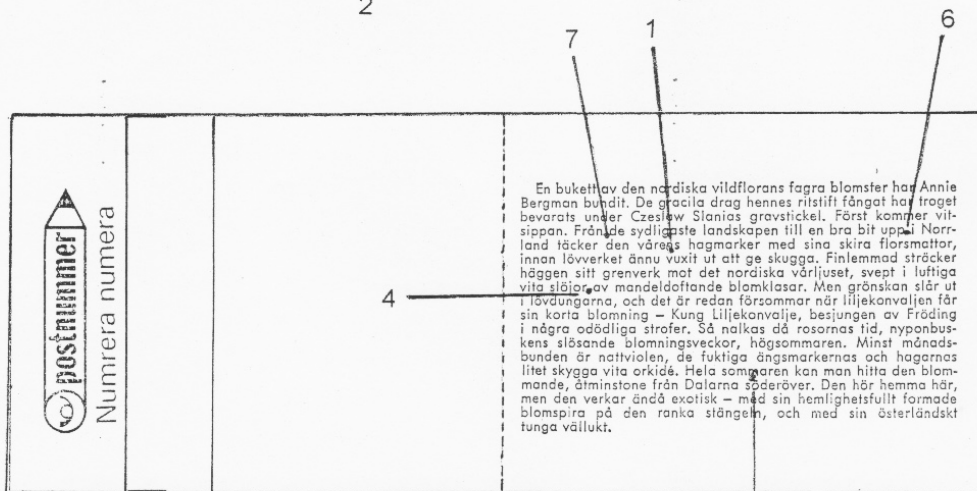
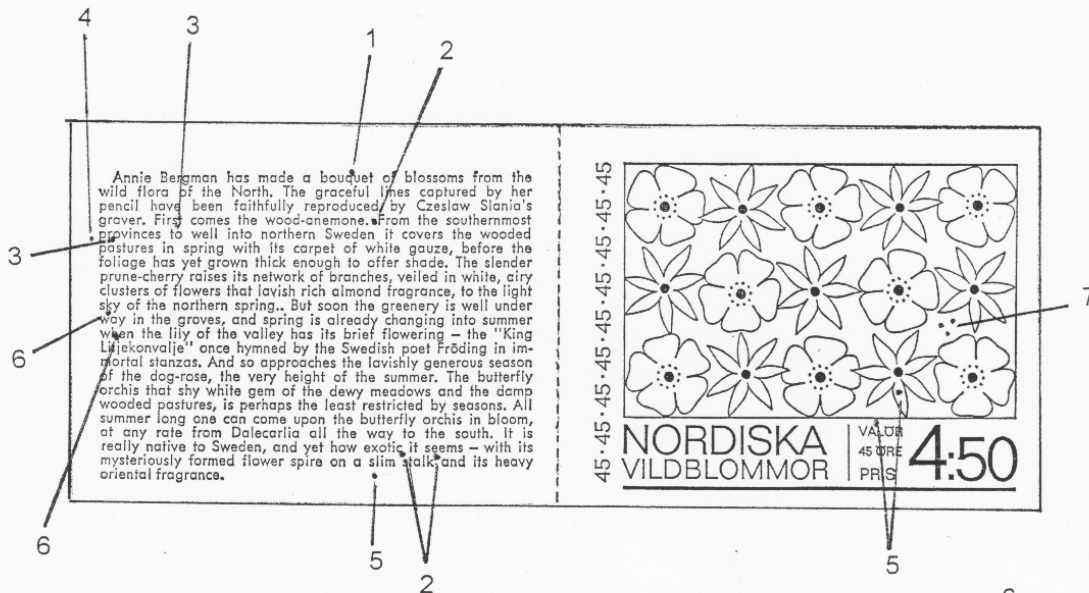






KLICHÉKÄNNETECKEN PÅ OMSLAG FÖR H 205 B:d-HÄFTEN.

Klichétyp 1-7.

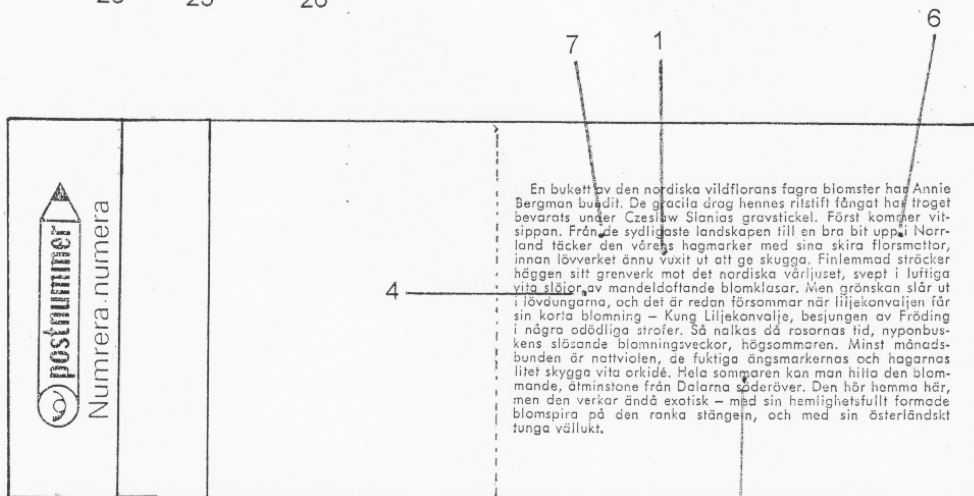
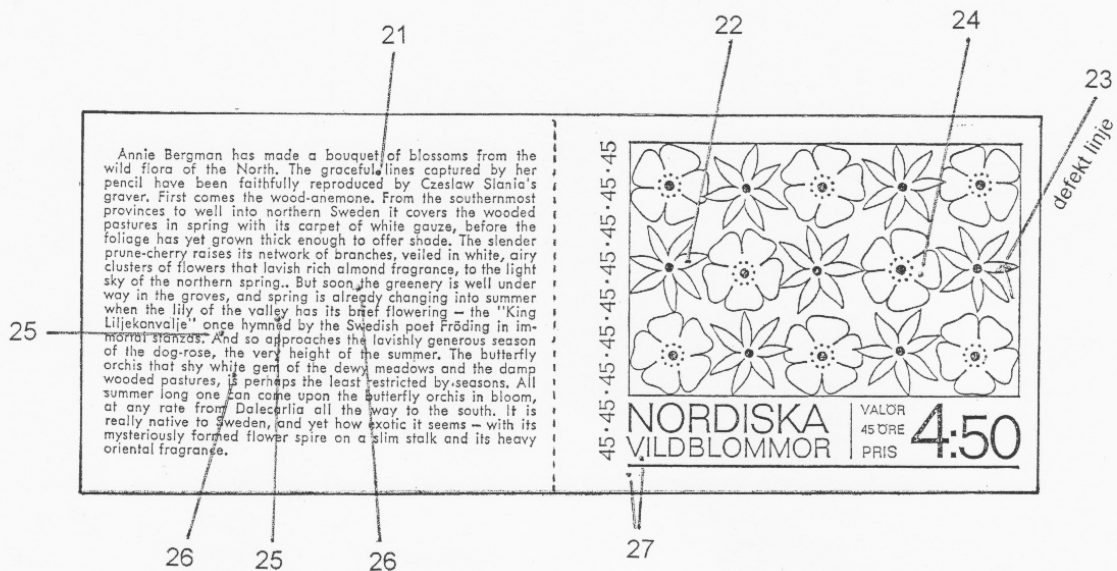


Klichétyp 1-7.

- 1-7
- 2-1
- 3-2
- 4-3
- 5-4
- 6-5
- 7-6

Kännetecken för innerkliché nr 3 och 5 saknas.

KLICHÉKÄNNETECKEN PÅ OMSLAG FÖR H 205 B:e-HÄFTEN.  
Klichétyp 21-1 och 21-5.



Klichétyp 21-1	Klichétyp 21-5
21-1	21-5
22-2	22-6
23-3	23-7
24-4	24-1
25-5	25-2
26-6	26-3
27-7	27-4

Kännetecken för innerkliché nr 3 och 5 saknas.